

Állati szimbólumba kódolt, nagyon is emberi dolgok

Petőcz András *A macska visszatér* című verseskötetéről

Petőcz András *A macska visszatér* címet viselő különös, 2018-as megjelenésű verseskötete¹ fontos és figyelemre méltó darabja a szerző ezredforduló utáni, érett, letisztult költészetének. A könyv nem más, mint sajátos, fragmentált narrációjú, három felvonásos lírai elbeszélés, melynek két, gyakorlatilag kizárólagos szereplője az idősödő, világtól visszavonult, egy hegy tetején lévő kastélyban élő, látszólag megkeseredett és szemlélődésre hangolt költő, illetve egyetlen barátja, egy vele élő, különös fekete macska. A macska végül is közelebből meg nem határozott okokból magára hagyja barátját, aki ezután nélküle kénytelen boldogulni egy láthatólag allegorikus-szimbolikus, zárt térben, melyet nemigen akarózik neki elhagyni. Mind a költő, mind pedig a macska igen összetett, komplex, nehezen dekódolható és számos értelmezési lehetőségek kínáló, szimbolikus karakterek, ez pedig a – kétségtelenül számos munkájában franciás irodalmi műveltségét, iskolázottságát megcsillogtató költőt ismerve – akarva-akaratlanul juttathatja az olvasók eszébe a XIX. század második felefrancia szimbolista alkotóinak műveit. Költő, Macska, Kastély, Hegytető – stabil és poétikailag jól kidolgozott, világ- és atmoszférateremtő szimbólumok, melyre egy fragmentált cselekményű költői mese könnyedén felfűzhető. És bár igen-igen komplex szimbolikával dolgozik, Petőcz András e kötete is a költő ezredforduló utáni, humanista / antropológiai posztmodern költészetének vonulatába illeszkedik, és az állati szimbólumba igen mély emberi tartalmakat, érzéseket, élményeket csomagol és közvetít általa az olvasó felé. A szimbolikus tartalmak és a fragmentált költői narráció mellett vagy ellenére nyelvi magatartásformáikat illetően a kötet versei igen letisztult és koherens, jól követhető regiszterben szólalnak meg, egészen addig menve el, hogy némely helyen (mindenütt?) a konstruált költői beszélő és az általa többnyire egyes szám harmadik személyben emlegetett és megjelenített karakter, a költő azonosnak hat a szerző biográfiai énjével...

A három felvonásos lírai drámát / elbeszélést *A macska a teraszon* című prologus-vers vezeti be, mely egyúttal szituálja is két főszereplőnkét, a magányos, öregedő, a világra egy szimbolikus hegytetőn található kastélyból letekintő költőt, illetve látszólag egyetlen társát és barátját, egy / a macskát:

A macska a teraszon

A macska és a költő egy teraszon ülnek,
valamiféle városban, valamiféle város fölött.

A macska néz maga elé. Nem dorombol,
nem dörgölődzik a költő lábaihoz, sárga
szemében egykedvű szomorúság csillog.

Valami városban, valami város felett ülnek,
a költő és a macska, lassanként jótékonyan
köréjük szivárog, betakarja őket a tavaszi este.

A fények ugyanolyanok, mint ahogy általában.
Általában az esti fények puhák és megnyugtatóak.

Aztán a macska kéjesen nyújtózkodik egyet.
Kicsit még visszanéz a költőre, talán-talán
sajnálja is valamikori, megöregedett barátját.

És megindul az ismeretlen úton. Elhagyja
a teraszt, kilép a lakás nyitva felejtett ajtaján,
a lépcsőházon át a járókelők közé, a járdára szalad.

Láthatóan igyekszik valahova, úgy, mint akinek igen
fontos dolga van: sárga szemében kalandvággy csillog.

A költő pedig csak üldögél tovább a városban,
a város felett, egy sohasem létezett teraszon.
Magányosan haldoklik, ahogy egy költőhöz az illik.

Közben pedig észre sem veszi, ahogy megnyugtató,
puha fényeivel elköszön tőle a város. Észre sem veszi,
ahogy elköszön tőle mindaz, ami fontos volt valaha.

A költő és a macska valami teraszon ültek valamikor,
talán valamiféle városban, valamiféle város fölött.

A prológos bevezeti az állandó szereplőket, megkonstruálja a lírai narció
szimbolikus, voltaképpen zárt terét, kontextualizálja a magánvilágába menekülő,

onnét szemlélődő költőt és egyetlen barátját, ama bizonyos összetett jelentéstartalmat magában hordozó macskát, aki persze jóval több, mint egy macska.

A három lírai felvonás közül az első *A macska és a költő* címet viseli, melynek legjellemzőbb poémája ugyancsak az azonos című vers:

A macska és a költő

A macska mintegy észrevétlenül,
majdhogynem ráérősen.
Nyújtózik, nyújtózik egyre.

A költő üldögél valami karosszékből,
emígyen figyel, hogyan is telik az idő.
Meg olykor-olykor a macskát is figyel.

Valójában persze nem lát semmit.

A költő nem veheti észre, ahogy
az idő a padlóról a lábára kúszik,
majd fel a csípőjére, a derekára.

Merthogy a költő – egyszerűen – vak.

És nem is érzékelheti, ahogy az idő
a felsőtestére araszol, ily módon
puhítva meg izmait, izomszöveteit.

Nem érzékeli, mert belül minden mozdulatlan.

Végül az idő a költő arcára mászik, árkokat és
a szeme alá, ráncokkal gazdagítja homlokát,
majd fekete szakállát fehérre varázsolja.

A macska pedig csak nyújtózkodik egyre.
Majdhogynem ráérősen, minden sietség nélkül,
és örökre elhagyja egykori barátját, a költőt.

Ez az a drámai pont, ahol a macska, *minden sietség nélkül, és örökre elhagyja egykori barátját, a költőt*. A költő elmagányosodása az a pont, ahonnan a versek hangvétele végképp megkeseredni látszik, és ahonnan a lírai cselekmény egyfajta költői-alkotói

(alkotáslélektani?) monodrámává lép elő. A ciklus és a dráma első felvonása *A költő és a kegyelem* című költeménnyel zárul le, ahol a magány és a kilátástalanság érzése a lírai szubjektumban (aki egyes szám harmadik személyben beszél önmagáról, magát önmagától mintegy eltávolítva) érzését, hogy a versbeszéd végül is imába fordul át, a beszélő pedig a Mindenhatóhoz imádkozik kegyelemért.

A költő és a kegyelem

Mint tudjuk, a költő és a macska.
A költő a magasban. Meg a Kastély.
Ezek a kellékeink.

A költő macska nélkül nem költő.
A Kastélyban szomorúan bolyong.
Helyét nem leli.

Nincs Kastély, nincs macska,
legfeljebb aranyszínű bor van.
Meg a szomjúság.

Borba ölöm, mondja a költő.
Szemében szomorúság és vágyakozás.
Csillog, ha csillog.

Mindannyiunkban ott van az elpusztított idő.
Háborús helyzetben, örökké háborúban.
A macska kilépett a Kastély ajtaján.

Szőlő, nektár, bor, valamint vágyakozás.
Valamiféle Éden, ami, mikéntha Kastély.
Adj nekünk kegyelmet, Mindenható.

Drámai pontja ez a cselekménynek, mellyel az első felvonás végül is lezárul, és e ponton nem lehet tudni, a költő kétségbeesett imája, hogy valamiféle kegyelemben részesüljön (akár a halál, a túlvilág kegyelmében?), meghallgattatik-e, és valamilyen módon képes lesz-e kitörni a végletes elmagányosodás létállapotából? A felvonás itt véget ér, választ talán a következő ciklusokból kapunk.

A második, *Üzenet a hegytetőről* című ciklus, a töredékes történet második felvonása, immár jórészt magányosan és megkeseredetten mutatja be hegytetőn lévő kastélyában élő, világtól visszavonult költőt, akit hú barátja, a macska úgy tűnik,

végleg elhagyott. Megjelenik azonban a színen egy igen bizonytalan identitású macskakölyök is, akinek szimbolikus jelentését nem könnyű megfejteni. Idézzük hát teljes terjedelmében a róla szóló verset:

A macskakölyök és a költő

*A macskakölyök bekvártélyozta.
Magát, vagy a költőt, nem tudhatjuk.*

A költő a magasból néz szerteszét.
Nézi a világot, amely ott rohangál
valahol a távoli láthatáron.

A minap egy macskakölyök.
A költő magasból alátekintő
végtelen horizontú lakásába.

Hogy honnan jött, nem tudjuk
azt sem. Ebben a pillanatban csak
a macskakölyök jelenléte bizonyos.

A macskakölyök tehát bekvártélyozta,
magát és a költőt, ez már fait accompli.

A költő a magasból ítéli a megítélendőt,
a macskakölyök pedig a lábainál sündörög,
s néha-néha a költő nadrágjába kapaszkodik.

A költő – látszólag – tudomás sem vesz
a macskakölyök jelenlétéről. Még mindig
azt hiszi, megítélhető a megítélendőt.

Nem is sejti, hogy az idő hogyan szalad el,
hogyan növekszik körülötte minden, hogyan
lesz a macskakölyök is egyre hatalmasabb.

A macskakölyök végképp bekvártélyozta
a költőt és magát. Közben figyeli az eseményeket.

A költő látása egyre romlik, ami miatt

nem láthatja, mi történik a láthatáron, és képtelen megítélni mindazt, amit eddig megélt.

A macskakölyök észrevétlen veszi át az irányítást. Folyamatosan a költő ölében heverészik, és dorombolásával álomba ringatja a költőt.

A költő tehát alszik. Álmában a végtelenbe nyúló látóhatást figyeli, nézi a világot, amely ott rohangál. Megfigyel, és ítélkezik egyre.

A macskakölyök bekvártélyozta. Magát és a költőt. Csak ennyi biztos.

A macskakölyök tehát *bekvártélyozta magát és a költőt*, azaz szálláshellyel látta el, otthont teremtett maguknak, vagy otthonná tette a költő számára azt a helyet, a kastélyt, amely barátja, a macska távozása óta immár korántsem az otthona, sokkal inkább csak kényszerlakhelye, feloldhatatlan magányának börtöne. A felnőtt macska helyett érkezett fiatal macska azonban fenekestől felforgat mindent – hiszen nem csupán egy állat, hanem igen összetett szimbólum, talán jelen esetben a remény, az újrakezdés, a pozitív irányú változás lehetőségének megtestesítője.

Érdekes azonban, hogy a macskakölyök érkezése által okozott változás pusztán időleges (csupán afféle káprázat volna, az öregedő és végtelenül magányos költő önáltatása?), és még az érkezett vendég létezése is bizonytalan. Hiszen rögtön a kötet következő verse, *Az elhagyatott* egy Pilinszky-parafraízis, mely a nagy költőelőd *Apokrif* című nagy versére játszik rá, és ismét a költő végletesnek és végzetesnek tűnő elmagányosodásáról tudósítja a mindenkori olvasót:

Az elhagyatott

„Mert elhagyatnak akkor mindenk”

És könny helyett az arcokon a ráncok,
megülnek csendben, megülnek hangtalan,
csorog alá, csorog az üres árok,
mind-mind, akinek még panaszszava van.

A Kastélyban egyre bolyong a költő,
üres folyosókon, szobákon átal,
elhagyatva lépdél. Kibékült már rég

mindenféle és soha-nem-volt vágygal.

Ki az, aki már nem tér soha vissza?
És ha visszajönne, itt lenne megint?
Az üres Kastély a csendet beissza,
s valami kéz valakit arcul legyint.

Vége már, végleg vége mindennek,
megtagadják azt, akit megtagadnak,
áttetsző, testetlen lények kerengnek,
csak maradj magadnak, maradj magadnak.

A könny helyett az arcokon a ráncok,
megülnek csendben, megülnek hangtalan,
csorog alá, csorog az üres árok,
mind-mind, akinek még panaszszava van.

A kastély immár a minden kétséget kizáróan a legvégső emberi magány színterévé és börtönévé válik, ahol a költő társai már csupán emlékképek, *áttetsző, testetlen lények*, saját gondolatai, kételyei, démonai, és e végső magány közepette a sírás képességét is elveszíti – arcán csak az *üres árok csorog alá*, ez pedig nyilván a végső megkeseredés és megkeményedés jele lehet.

A ciklus címadó, *Üzenet a hegytetőről* című verse ugyanakkor ismételten elbizonytalanítja olvasóját, hiszen a szimbolikus és misztikus macska visszatérésnek, de legalábbis egészen közeli jelenlétének lehetőségét veti fel:

Üzenet a hegytetőről

Valaki van fent, a hegytetőn,
valaki nem tér vissza soha.

A költő éppen a hegytetőre lát.
Távcsóval figyel, van-é valami
mozgás ott, a végtelen hegygerincen.

Olykor-olykor felhők, felhőpamacsok.
Felöltöztetik a hegycsúcsot, eltakarva
rejtőzködni vágyó, különös lakóját.

A költő, a magasból, a hegytetőre lát.

És figyel. Távcöve előtt nem marad
semmi sem, soha sem titokban.

Valaki van ott, azon a hegytetőn,
valaki, akit nem látunk soha többé.

Aki rejtőzködni akar, az rejtőzködik,
mondja a költő, és egykori barátjára
gondol, aki volt, és aki eltűnt az életéből.

A halottak rejtőzködnek, de nagyobb
fájdalom, ha rejtőzködnek előlünk
az élők, haragjukban elrejtve arcukat.

Nagyobb fájdalom, ha nem tudunk arról,
akiről tudni szeretnénk, ha nem szólít meg
minket, és nem ad választ, ha kérdezzük őt.

Valaki van ott, a végtelen hegy tetején,
valaki felhők mögé rejti távoli önmagát.

A költő valamikor még kereste, ma már
nem keresi eltűnt barátját, aki valahol,
a messziről látszó hegy tetején gubbaszt.

A távcső felhőpamacsokat pásztáz az égen,
furesca, groteszk arcokat formáznak a játékos
szellők, kinevetve a magányra ítélt költőt.

Az elmúlás beléd kapaszkodik, barátom,
suttogja magának a költő, s nem veszi észre,
de orcáján kicsinke könnycsepp gördül alá.

Valaki van fent, a hegytetőn,
valaki nem tér vissza soha.

A lírai cselekménybonyolítás ismét töredékesen ugyan, de azt sejteti, a macska ott van, a költő kastélyához igen közeli hegytetőn, tehát mégsem tűnt el végleg, ám régi barátját mégsem látogatja meg, hiszen *valaki van fent a hegytetőn, valaki nem tér vissza soha*. A költőt pedig elmagányosodásával együtt az elmúlás, a halál gondolata

környékezi... Újabb drámai pillanat a lírai narrációban, amikor az egyik felet magára hagyó másik fél jelen van, de úgy, hogy tulajdonképpen még sincs jelen... A szimbolikus állat visszatérésének vagy éppenséggel vissza-nem-térésének bizonytalan fejtegetése egy, még az előbbinél is enigmatikusabb és az olvasót még inkább elbizonytalanító költeménnyel zárul, mely a *Találkozás a Kastélyban* címet viseli:

Találkozás a kastélyban

Valaki arca feltűnik ismét, valamikor.
És újra összekapcsolódnak a tekintetek.

A macska elfordítja a fejét, nincs jelen.
Senki nem mozdul. Csak a remegés.
Csak a remegés a kézfejekben, csak az.

Olyan, mintha soha, semmi. Mintha álom.

A kandallóban lassan kialszik a tűz.
A költő nem néz idegen arcba, idegen
pillantásokat nem kutat, nincsen semmi.

Valaki arca valahol, mintha még realitás.
És újra, egymásba, mert idő sincsen soha.

A macska a költő lábaihoz dörgölődzik.
Nem keres megnyugvást, nem nyávog.
Ijesztő a hallgatása. Ijesztő a csend.

Mintha álom lett volna, valaha, valami.

A költő hallgat, tehát a Kastély csendes.
Valami elveszett. Ebbe a veszteségbe nem,
nem lehet belenyugodni semmiképpen.

Valaki arca majd sokára, talán csak éppen.
Talán csak véletlenül, újra, sokára, sohasem.

A macska és a költő együtt, összetartoznak.
Mozdulatlan minden, semmi nem történik.

A kandalló üresen ásít. A költő néz maga elé.

Nem keresünk semmit ott, ahol nincsen semmi.

A macska felkapaszkodik a költő nadrágján.
Miközben ő maga sem létezik, ott, a Kastélyban,
és az árnyéka is eltűnt már rég, hónapok óta.

Valaki arca feltűnik ismét, valamikor.
És talán összekapcsolódnak a tekintetek.

A második felvonás tehát azzal végződik, hogy a macska, e szimbolikus entitás talán vissza is tér a költőhöz, meg nem is, miközben mindkét szubjektumnak még a létezése is megkérdőjeleződik. Petőcz lírai szubjektuma itt játszik önmagával és az olvasóval is, hiszen a versen belüli világban teljes ontológiai bizonytalanságot generál. Nem tudunk meg semmit, csak további kérdéseink maradnak költő és macska, e két titokzatos szubjektum viszonyáról és annak jelentéséről, s e bizonytalanságban kell továbblépnünk a kötet harmadik felvonásába.

A lírai dráma / narratíva harmadik, egyúttal záró ciklusa *A macska visszatér* címet viselő, egyúttal az egész kötet címét is kölcsönző versciklus, mely látszólag ugyanolyan melankolikus-filozofikus-létszámvető verseket tartalmaz, mint a két előző versblokk, az idő-elmúlás-öregedés-hanyatlás tematikája köré csoportosítva üzenetét, azonban a macska, mint szimbolikus entitás visszatérésének lehetősége mégis mintha egyfajta reményteli atmoszférát teremtene.

A ciklus első versei között található egy gyönyörű és mély József Attila.-parafrazist, mely azonban jelen esetben kevésbé szerelmes, mint létösszegző-létértelmező költemény, mely szervesen illeszkedik *A macska visszatér* végig jelenlévő filozofikus-gondolati-létértelmező regiszterébe:

Mikor az uccán

Mikor az uccán átmegy a kedves
és galambok ülnek a verebekhez,
akkor tán azt mondom újra, hogy
akkor majd újra szerethetsz.

Aztán majd elmúlik minden,
amiben nemrégén hittem,
a remegés is megszűnik majdnem,
mert nem tudom, hogy mit akartam.

És eltűnik majd a majd is,
ahogyan mindenik hamis,
eltűnik majd a majd is.

És nem jön el soha a majdan,
nem tudom, mit is akartam,
valaha, valaha, sohasem, egykor.

A kevés vers egyike, ahol nincs szó a macskáról, és a költői szubjektum egyes szám első személyben szólal meg, és bár jelen van egy megszólított másik személy, feltehetőleg egy szeretett nő bizonytalan alakja, a szöveg maga az elmúlás és az emberi lét szükségszerű végessége köré épül. Az elmúláson való melankolikus költői merengés egyfajta ellenpontjaként olvasható az igen hasonló tematikájú, *Az Idő és a költő* című költemény, ahol megszólított, második személy már nincs, csak az antropomorfizált, nagybetűs, filozófiai értelemben vett Idő, aki végül is paradox módon a költő társává, jó barátjává lép elő, mintegy felváltva az őt magára hagyó szimbolikus társát, a macskát:

Az Idő és a költő

Az idő lassan elszivárog,
szaporodnak a halálok,
sziszeg a szél,
arról beszél,
nem az jön majd,
akit várok.

Az Idő múlik, múlik egyre.
Nem vagy méltó kegyelemre.
Feléd nyújtva
Isten ujjá,
mégsem mehetsz
a magosba.

Az Idő csendbe rád telepszik.
A föld alá befekszel, itt.
Hasznot leső
sűrű eső,
föled kúszik

a marványkő.

A költő éppencsak, hogy játszik.

Legfőlebb, ha dudorászik.

Itt az óra:

mandragóra

mérge csöppen

haldoklóra.

Az Idő fehér szakállt növeszt.

Fehér pajzsával körbevesz.

Engedd közel,

emígy ölel!

Költő felett

fehér kereszt.

A költő, Idő, jóbarátok.

Nem fog rajtuk soha átok.

Semmi ágán

szív didereg,

kémlelik a

sötét eget.

Az utolsó strófában a József Attila-i *semmi ágán-gondolatot* értelmezi újra a vers, itt pedig a költő szíve az Idővel és magával a költővel együtt kémleli a sötét (elsötétülő?) eget egy igen komplex és paradox költői kép keretében. A vers igen-igen komor hangulatát valahogy ellensúlyozza az antropomorfizált Idő múlása szükségszerűségének sugalmazása. A költőnek igenis feladata, hogy átélje azt, amit minden ember szükségszerűen átél, és versben megörökítse, tudósítson róla, ezáltal pedig mindenki számára elfogadhatóbbá tegye. Itt jut el talán Petőcz András ezredforduló utáni, érett költészete az emberi lét végességének elfogadásához, amit megpróbál nem feltétlenül rosszként, büntetésként, hanem az emberi létnek értelmet kölcsönző feltételként értelmezni...

A macska visszatér című, egyúttal a kötet és a záró ciklus címét is kölcsönző, egyik utolsó vers a költőt magára hagyó szimbolikus barát visszatérésének gondolatával, lehetőségével játszik el, több alternatívát felvázolva a lehetséges eseményekre, létfilozófiai mélységekben elemezve a jövőbeni történések lehetséges verzióit, okukat és eredményeiket:

A macska visszatér

Ha majd a macska visszatér, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha visszatér.

*A költő egyedül van, magányos a költő,
furcsa is lenne, ha nem lenne magányos,
sovány és beteg, ha nem haldokolna.*

*A macska végtelen utakra távozott, aggódik is
a költő, hogy valami utcasarkon vagy valami
autó kerekei alatt végzi be távoli kalandjait.*

Ha egyszer a macska visszatérne, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha egyszer visszatérne.

*Nem tudhatunk semmit a macskáról. Szabadabb
talán, mint korábban volt, amikor a költő lakása
volt csupán a birodalma, és azt hitte végtelen világnak.*

*A költő tehát szabadnak hiszi a macskát. Nem
tudja, mennyi rabságot és bizonytalanságot él
meg a macska, mert nincs már vele a költő.*

Ha mégis visszatérne a macska, csapzottan,
némán és megtépázottan. Ha mégis, ha mégis.

*A város vasútállomása felett, ahol a költő élt
a macskájával, végtelen ideje egy füstcsík lebeg,
mozdulatlanul, miként a kényelmes idő.*

*A költő ül egy teraszon, valami karosszékben, és
tudja, hogy nem megy el senki, és nem jön vissza
senki, merthogy soha, semmi sem változik.*

Talán, ha majd a macska visszatér, csapzottan,
némán és megtépázottan. Talán, ha visszatér.

Bár a végére az olvasó valamiféle bizonyosságot és eldöntendő kérdések eldöntését
várná a versektől és a bennük megszólaló lírai szubjektumtól, a bizonyosság helyett

csak a bizonytalanságot kapjuk, ugyanakkor e bizonytalanság egyúttal a lehetőségek felvetése is. Az egész kötet nem más, mint véresen komoly, szimbolikus költői játék a lehetségesekkel, az emberi élet lehetőségeivel.

Petőcz András *A macska visszatér* című, komplex magánmitológiát és szimbólumrendszert teremtő, részben a francia szimbolisták nyomdokain járó, mégis könnyen befogadható és értelmezhető, letisztult nyelvességgel megszólaló költeményeket tartalmazó verseskötete a 2010-es évek vége magyar lírájának fontos darabja, melyben a (szimbolikus alteregója mellett egyre alanyibb hangnemben megszólaló) lírai szubjektum elsősorban az öregedésen, az elmúláson, az emberi élet végességén és egyúttal értelmén is töpreng, egyre inkább filozófiai mélységekbe merülve. A nyelvi szimplicitás és a tartalmi-üzenetbeli komplexitás egymást a lehető legjobban egészítik ki. A macska, mint adott esetben az ifjúság, a szerelem, az emberi kapcsolatok, az élet és a művészi alkotás értelmének, vagy akár egy konkrét, szeretett és képletesen vagy valóban elvesztett személynek összetett szimbóluma, annak eltűnése és visszatérésének motívuma egyszerre toposzszerű és eredeti, adott esetben könnyen érthető és nehezen dekódolható. És bár a perspektíva és a költői megnyilatkozás látszólag a végletekig személyes és alanyi, e versek személyességük révén válnak bárki olvasó számára átélhetővé – bár a macska-versek működtetnek bizonyos intertextuális irodalmi utalásrendszereket, találhatunk a kötetben egy-két rájátszást, parafrázist, stílusimitációt, mint azt korábban említettük, mégsem ezek a kötet fő szövegszervező elvei.

A talán az *antropológiai posztmodern* irodalmi paradigmába (no de hát ne skatulyázzunk!) illeszkedő verseskötet-trilógia záró darabjaként is olvasható mű egyre mélyebbre hatol a személyes és egyetemes emberi létezés dimenzióinak elemzésében. Bár a töredékes, és persze szükségszerűen repetitív lírai narráció szerint *macska* látszólag *elhagyta*, mi több, magára hagyta a végletes elmagányosodással küzdő *költőt*, ami okvetlenül negatív, fájdalmas és ugyanakkor az olvasó által is könnyen átélhető végkicsengése a kötetnek, a szimbolikus karakter visszatérésének reménye, lehetősége, lebegtetett tényleges visszatérése természetesen árnyalja a képet. A világ, miként Petőcz András egyébként soha költészetében soha, semmikor, itt sem fekete és fehér, az ember létállapota, létérzése, önmagára és az őt körülvevő világra vonatkozó helyzetértékelése nem statikus, hanem dinamikus, a költő pedig tudja ezt jól. Miként a macska is *visszatérhet*, s talán vissza is tér egy napon barátjához, a költőhöz, úgy a jövő sem feltétlenül előre elrendelt. Ha pedig nincs előre elrendelt sorsunk, úgy lényegében magunk irányítjuk az életünket, a jövő pedig igen nagymértékben saját magunkon múlik. A macska talán saját életlehetőségeink szimbóluma is egyszerre, sok más egyéb lehetséges jelentése által, a lehetőség pedig mindig magában foglalja a pozitív változás eshetőségét, a reményt is.

[1](#) Hivatkozott kiadás: Petőcz András, *A macska visszatér*, Budapest, Orpheusz Kiadó, 2019.